

Raport TI nt. Konwencji Przeciw Korupcji OECD

W 1997 roku państwa członkowskie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) przyjęły Konwencję o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych OECD (*OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials In International Business Transactions*). Podpisanie konwencji było momentem przełomowym w walce z *międzynarodową korupcją*, reprezentującym wspólne zobowiązanie rządów wiodących uprzemysłowionych państw, prowadzących interesy z zagranicznymi inwestorami. Konwencja weszła w życie w 1999 roku i obecnie posiada 38 sygnatariuszy. Jej 38 państwem - stroną jest Izrael, który przyjął Konwencję 11 marca 2009 roku.

Konwencja zobowiązuje państwa - strony do penalizacji *przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych*. Zaś przestępstwo przekupstwa zagranicznego funkcjonariusza publicznego zdefiniowano w Konwencji jako „umyślne proponowanie, obiecywanie lub dawanie przez jakąkolwiek osobę jakiegokolwiek nienależnej korzyści majątkowej lub innej korzyści zagranicznemu funkcjonariuszowi publicznemu, zarówno bezpośrednio, jak i poprzez pośredników, dla takiego funkcjonariusza lub dla osoby trzeciej, w celu skłonienia tego funkcjonariusza do działania lub powstrzymania się od działania w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, w celu otrzymania lub utrzymania możliwości prowadzenia działalności gospodarczej lub zapewnienia sobie innej nienależnej korzyści w prowadzeniu międzynarodowej działalności gospodarczej”^[1].

Jak wskazuje najnowszy raport Transparency International dotyczący postępów w zakresie wdrażania przepisów Konwencji Przeciw Korupcji OECD (OECD Anti-bribery Convention Progress Report), przytłaczająca liczba wiodących światowych eksporterów niedostatecznie egzekwuje zakaz korupcji zagranicznej.

Piąta edycja corocznego raportu pokazuje, że jedynie 4 państwa - strony z 36

uwzględnionych w raporcie aktywnie egzekwują uregulowania Konwencji. Umiarkowanie uregulowania te egzekwowane są w 11 innych krajach, natomiast w niewielkim stopniu, bądź zupełnie nie są egzekwowane w pozostałych 21 państwach - stronach Konwencji. Ustalenia raportu wskazują, że egzekwowanie uregulowań jest niezmiernie niejednolite. Jedynie 4 kraje aktywnie egzekwują postanowienia konwencji, zaś aż 21 krajów robi to w znikomym stopniu, bądź zupełnie tego nie robi. Spotęgowanie podejmowanych w tym zakresie wysiłków niezbędne jest nie tylko w krajach, w których postanowienia Konwencji nie są egzekwowane, ale również w krajach, w których uregulowania Konwencji przestrzegane są w umiarkowanym stopniu. Poziom egzekwowania przez te państwa - strony przepisów Konwencji nie jest bowiem dostatecznie wysoki, by efektywnie odstraszyć przed popełnieniem przestępstwa.

Obecna sytuacja jest groźna, ponieważ jest niestabilna. Konwencja jest oparta na wspólnym zobowiązaniu wszystkich państw stron do powstrzymania *korupcji zagranicznej*. Brak przestrzegania uregulowań dotyczących zwalczania *przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy* podważa wspólnie przyjęte w tej sprawie zobowiązanie. Pojawiają się sygnały odstępowania od przyjętych postanowień, poprzez podejmowanie przez niektóre rządy kroków zmierzających do ograniczenia możliwości wnoszenia spraw sądowych, skracania terminów przedawnienia w określonych sprawach oraz rozszerzania przypadków zwolnienia od ścigania.

Obawa przed odstępowaniem od przyjętych uregulowań wzrosła szczególnie w czasie światowej recesji, kiedy konkurencja o malejącą ilość zamówień zdecydowanie wzrosła.

Na podstawie dokonanego przez Transparency International wnikliwego przeglądu programów mających na celu implementację przepisów Konwencji, wysunięto wnioski, iż to brak woli politycznej jest główną przyczyną opóźnień w zakresie wprowadzania regulacji do systemów prawnych państw stron Konwencji.

Przestrzeganie postanowień Konwencji monitoruje Grupa Robocza OECD ds. Przekupstwa w Międzynarodowych Transakcjach Handlowych. W ramach prowadzonego programu prace Grupy przyczyniły się do poprawy ustawodawstwa oraz programów jego implementacji w krajach, w których zaangażowanie oraz wolę wykazały organy władzy. Jednakże, w obliczu braku woli politycznej nawet najlepiej przemyślany program nie odniesie zadowalających skutków. Przykład może stanowić sytuacja Wielkiej Brytanii i wieloletnie zaniedbania tego kraju w odniesieniu do wprowadzenia zmian w przestarzałym ustawodawstwie antykorupcyjnym. Nowe ustawodawstwo w dalszym ciągu nie zostało bowiem przyjęte przez Parlament. Brak woli politycznej może również przyczyniać się do powstania innych ograniczeń i barier, spowalniających implementację przepisów. Może mieć przełożenie na niedostateczne finansowanie, bądź niewystarczające zaplecze osobowe niezbędne do egzekwowania

przepisów. Problem ten może zostać rozwiązany jedynie poprzez zwrócenie uwagi na wyższym poziomie i w rezultacie wzmocnienie wysiłków Grupy Roboczej OECD ds. Przekupstwa. To z kolei wymagać będzie aktywnego uczestnictwa Rady Ministerialnej OECD, Sekretarza Generalnego, jak też wywarcia nacisku na państwa – strony opóźniające wdrożenie przepisów Konwencji.

Raport zestawia 36 państw – stron Konwencji OECD i dzieli je na trzy kategorie: państwa aktywnie egzekwujące przepisy Konwencji, umiarkowanie egzekwujące oraz w znikomym stopniu, bądź nie podejmujące działań w tym celu. Do pierwszej grupy państw – stron, które aktywnie działają w celu stosowania przepisów konwencji należą: Niemcy, Norwegia, Szwajcaria i Stany Zjednoczone. W sposób umiarkowany przepisy Konwencji według raportu egzekwuje 11 państw: Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Włochy, Japonia, Korea, Holandia, Hiszpania, Szwecja oraz Wielka Brytania. Najliczniejszą grupę stanowią państwa, które nie wykazują zbyt dużej aktywności w zakresie egzekwowania przepisów Konwencji, przeciwnie, egzekwują je w stopniu znikomym, bądź zupełnie nie podejmują działań w tym celu. Według raportu, do tej grupy należy 21 państw: Argentyna, Australia, Austria, Brazylia, Bułgaria, Kanada, Chile, Czechy, Estonia, Grecja, Węgry, Irlandia, Izrael, Meksyk, Nowa Zelandia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Afryka Południowa oraz Turcja.

Kolejne tabele raportu zawierają między innymi statystyki spraw *korupcji zagranicznej* i prowadzonych dochodzeń w poszczególnych krajach, jak również status tych spraw. W raporcie, w rozdziale 3 omówione zostały wysiłki i osiągnięcia każdego z państw – stron Konwencji oddzielnie. Z uwagi na istotny procent udziału w światowym eksporcie, w raporcie poświęcono również uwagę państwom, które nie są stronami Konwencji - Chinom, Indiom i Rosji – które jednak zostały zaproszone do jej podpisania. Jak dotąd Chiny i Rosja ratyfikowały, a Indie podpisały Konwencję Narodów Zjednoczonych Przeciw Korupcji, która nakłada na państwa – strony Konwencji obowiązek kryminalizacji korupcji zagranicznej.

⁽¹⁾ Art. 1 pkt 1 Konwencji o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych, sporządzona w Paryżu dnia 17 grudnia 1997 r. (Dz. U. 01.23.264)

Pobierz raport (*wersja ang.*)

Pliki do pobrania

[\(pdf, 481.83 KB\)](#)